

TĀHEKE

ISSN 0134-2266

NR.10 1983

Gnuu Juku, karupoeg Kutt, piisoni-papa, hülgetüdrukud ning kõik teised karvased ja sulelised elavad nüüd oma uues kodus Veskimetsas. Siia kolis Lasnamäe nõlvalt

Tallinna loomaaed.

Loomaia direktor Mati Kaal ütleb, et Veskimets on parim koht loomade koduks. Siin laiub imeilus puuliikiderikas parkmets. Võimsad tammed summutavad tänavamüra. Veskimets on ka kõige puhtama õhuga koht Tallinnas. Puhast õhku vajame meie ja vajavad loomadki.

Üks mu naabripoiss kurtis, et loomaaias tuleb palju käia. Teisele aga just see meeldis. Veskimets on kena alati, olgu kevad, suvi, sügis või talv. Looduses elab kolm metskitse, külas käib põder, on jäneseid, kärpe ja hulganisti linde.

Üle hulga aja võime imetleda lõvi ja kaamelit, piisonit ja sebrat, paabulindu ja musta luike. Uue loomaaia esimeseks asukaks oli valgesaba gnuu Juku. Valgesaba gnuu on haruldane loom. Ta kuulub aafrika antiloopeide perre, kuid tunneb end üsna hästi meilgi.

Karupojad Kutt ja Heinrich saavad oktoobris kümnekuuseks. Väiksem, Kutt, leiti nutmas Lahemaal ja sealt ta loomaaeda toodigi. Heinrich sündis loomaaias. Nad mängivad ja tembutavad nagu lapsed, kuid kasvavad kiiremini.

Alati näeb uudistajaid basseini juures. Siin elavad kaks hallhüljest ja üks must baikali hüljes. Korraks föstavad nad pea vee peale nagu

uudistamiseks: kas vaatajaid on! Ja siis näitavad «vigrid» oma hiilgavat ujumisostust. Muide, väiksena ujub hüljes halvasti. Kaks hallhüljest on leidlapsed. Nad ei suutnud veel ujuda, jäid kaldaäärsele jääpangale ja seal puresid neid koerad. Loomaia tädid ja onud määrisid hülgete haavu ja kosutasid neid rohtudega. Tänuks röömustavad nad nüüd meid. Oma maa-alalt on meie loomaaed suurimaid kogu Nõukogude Liidus. Ehitamine jätkub. Direktor loodab, et mõne aasta pärast näeme ühes aias kõndimas antiloope ja kaelkirjakuid.

Tõsiselt mõeldakse lastele. Uuest aastast võib alates neljandast klassist osaleda ringi «Noor loomasõber» töös. Loomade joonistamist saab õppida kunstiringis. Veel on kavas teha laste zoo. Zoo tähendab kreeka keeles looma, kuid nii nimetatakse ka maailmas loomaaedu. Laste zoos võivad külastajad minna loomade juurde, neid silitada ja süüta. Emad ärgu muretsegu, sest valitud loomad on ohutud ja laste tegevust jälgib füiskasvanu.

Praegu ühtegi looma süüta ei tohi. «Kirjutage ühest kommist karule!» palus direktor. Päevas käib loomaaias umbes tuhat inimest. Kui igaüks annab karule ühe kompveki, saab neid kokku tuhat. Sellest kommi-mäest sureks karu ära, nüüd on tal aga laste pärast kõht haige.

Veel üks mure. Loomad on meile vaadata üksteist tundi päevas. Nad ei suuda lõõskava päikese või vingse tuule käes nii kaua olla. Loomad vajavad rahu. Puuridele koputamise, kividega loopimise häirib neid. Tulgem siia ikka ja jälle, et oma lemmikuid näha ja uusi loomi ning linde enda jaoks avastada.

ELJU MARDI

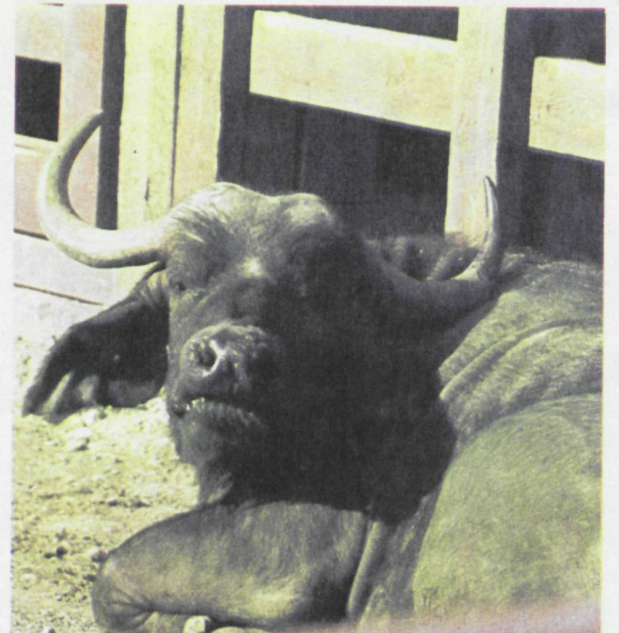
Valgesaba gnuu.

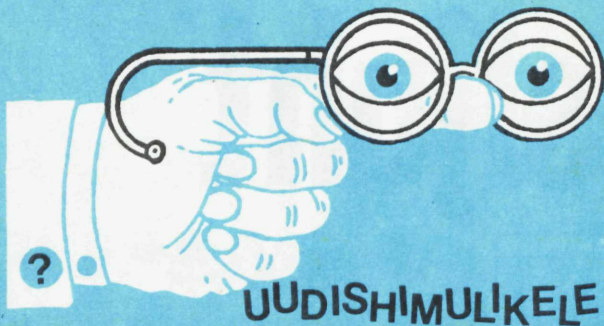

Tüügassea kodu on Aafrikas. See elukas on kingitus Moskva Loomaialt meie uuele loomaaiale avamise puhul.

Aafrika pühvel on kõige kohutavam loom Aafrikas.

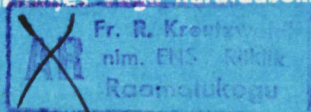
UUDISHIMULIKELE

KUIDAS TOODI LOOMAD VESKIMETSA!

Loomade toimetamine vanast loomaaiaast uude oli tõesti üsna pikk ja keeruline töö. Kõigepealt tuli valmis ehitada transportpuurid. Lövi läks suhteliselt lihtsalt lihatükiga meelitades puuri. Mõnda teist tuli aga lendava süstflaga enne natuke uimasemaks teha või koguni päris magama panna. Siis tõsteti nad kõik kraanaga veoautodele ja sõit läbi linna läkski lahti. Et mõne liiga järsu pidurdamise ajal loomad jalaluid ei murraks, saatsid meie autodekaravani vilkuritega miilitsautod.

KUI KIIRESTI HÜLGED UJUJAD!

Hülged on kuival maal üsna abitud ja vonklevad vaevaliselt kõhuli roomates edasi. Vesi on aga nende päris kodu, kus neile liikumiskiiruse poolest on raske vastast leida. Erinevad hülged ujuvad võrdlemisi erineva kiirusega. Samuti on suur vahe, kas tegu on ühtlase pikemaajalise ujumise, üksiku lühiajalise sööstuga saagijahil või vaenlase eest põgenemisega. Üldiselt ujuvad nad paarikümmend kilomeetrit tunnis ja on võimelised sukelduma väga sügavale ja väga kauaks. Weddelli hüljes sukeldub näiteks peaaegu poole kilomeetri sügavusele. Praegu uuritakse hoolega hülgenaha ehitust, et kasutada samasuguseid iseärasusi laevakere pinna töötlemisel ja laeva kiiruse suurendamisel. Vanasti kaeti mõnel pool laevad hülgenahaga. Sellepärast ongi näiteks munkhülles väga haruldaseks jäänud.

Uue loomaaia plaan.

Banteng — üliharuldane metsik veis Kaqu-Aasiast.

MIKS POLE UUES LOOMAAIAS ELEVANTI!

Elevandid on väga suured ja tugevad lõunamaa loomad, kelle pidamiseks meie põhjamaiselt jahedas ilmastikus on vaja suurt ja vastupidavat hoonet. Seni polnud võimalust niisugust maja ehitada. Loodame, et mõne aasta pärast on elevandimaja valmis. Siis saate tulla ka elevante ja ninasarvikuid vaatama.

MIKS LÖVID LOOMAAIAS NII TIHTI MAGAVAD!

Lövid on loomariigis ühed suuremad unimütsid, kes ka looduses magavad keskeltläbi kaks-kümmend tundi ööpäevas. Ega loomaaialövidki teistsugused ole. Filmides näeme neid enamasti just ärkveloleku ajal. Seepärast jääbki mulje, nagu magaksid lövid loomaaias rohkem kui muidu.

KAS TIIGRI HAMBAD VALUTAVAD!

Valutavad ainult haiged hambad ja kui tiiger on väga vana, võivad temagi hambad lagunema hakata. Kuid tiigrit ei saa hambaarstitoolele istuma panna. Tema hambaid ravitakse loomaaiapuuris, kus ta enne lendava süstla abil magama pannakse. Loomatohtrid peavad kiiresti tegutsema, et rohu mõju üle ei läheks enne, kui tööga valmis jõutakse.

KUI RASKED ON PIISONID!

Emaspiisonid kaaluvad umbes pool tonni. Suured piisonpullid on neist peaaegu poole raskemad.

KAS AHVID RÄÄGIVAD!

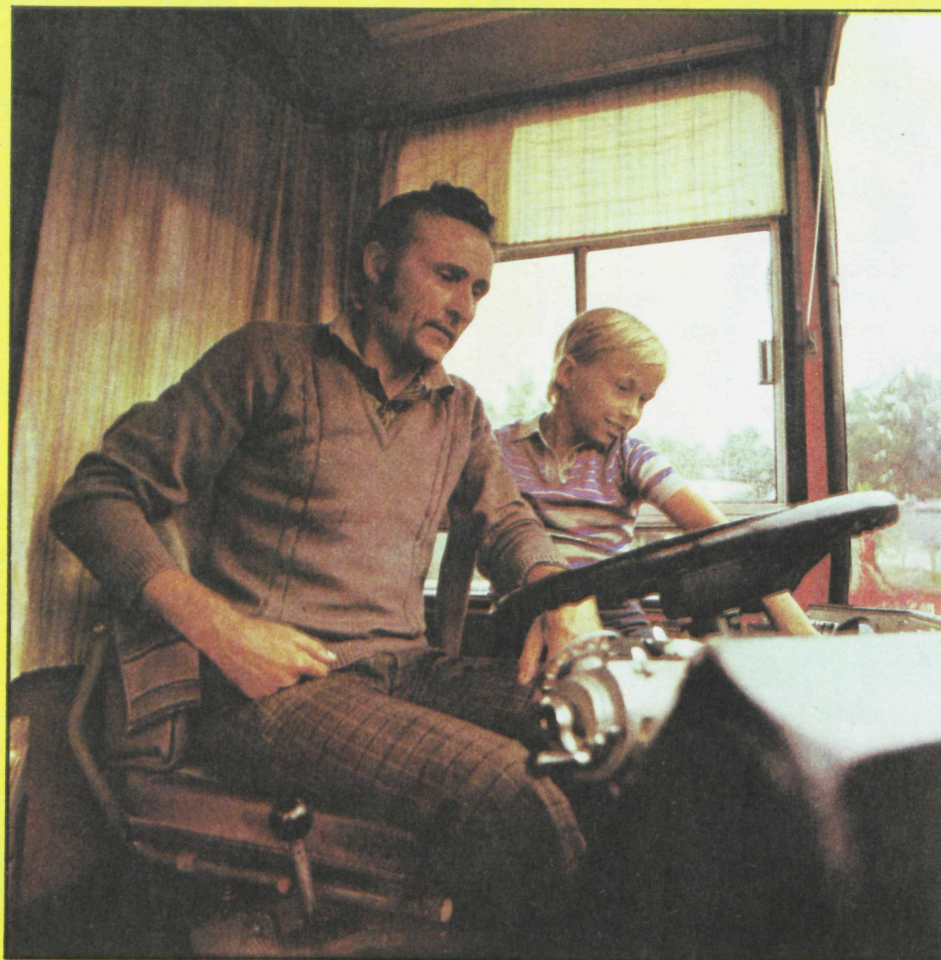
Nii nagu inimesed ahvid rääkida ei saa. Nende kõri on teistsuguse ehitusega. Teadlased on mõningatele inimahvidele suutnud selgeks õpetada natuke kurtummade keelt. Looduses nad omavahel nii osavalt ei suhtle, kuid mitmesuguste häälsüste ja liigutustega saavad nad üksteisele siiski midagi selgeks teha. Selles osas on kõige osavamad šimpansid.

Loomi pildistas ja küsimustele vastas MATI KAAL

Minu isa on bussijuht

Vellu Veissmann ja tema poeg Ivar on paljuresinud mehed. Isa sellepärast, et tema töö on reisijate vedamine, ta on bussijuht. Poeg aga sellepärast, et isa võtab Ivari, kui võimalik, sõitudele kaasa. Pärnu Autobussi- ja Taksopargist, kus Vellu Veissmann töötab, veerevad iga päev Tallinna, Riia, Leningradi, Valga, Rakvere ja paljude teiste kohtade poole punased «Ikarus»-bussid. Ühe sellise rooli Ivari isa keerabki. Buss on suur ja reisid pikad, päevas saab läbi sõidetud neljasaja kilomeetri ringis. Eestimaa teedel ja teeäartel on Vellu Veissmannile liiklusmärgid, viidad, augud, puud ja postid puha tuffavad. Kõige rohkem meeldib talle sõita Tallinna või Riiga: need teed on alati korras. Kanepi—Otepää kandi käänulised ja künklikud maanteed ei lase kunagi unel silma tulla.

Suviti sõidavad bussid sageli pikkaelele ekskursioonidele. Karpaatides käis Ivar isaga kaasas. Poisil oli põnevust küllaga ja isal abiline käepärast. Ohtune madratsipumpamine jäi algusest peale Ivari ametiks. Ivaril on kuldsed käed nagu isalgi. Iga töö, mis ette võetud, saab alati korralikult tehtud ja lõpetatud. Mutrivõtmed istuvad Ivari pihus hästi. Ema uue jalgratta sättis poisil päris üksi sõidukorda. Eks ta ole oma ratta peal kõvasti harjutanud. Mõni mees tahab ainult sõita, putita-

IVAR ja VELLU VEISSMANNIGA
ajab juttu VIIVI VARIKSAAR
Pildistanud TIIT KOHA

mine talle ei meeldi. Isa on Ivarile õpetanud: kes sõita tahab, peab ise oma sõiduriista eest hoolt kandma. Ja tööriistad olgu alati omal kohal. Pärast rattasättimist tuleb

Ivaril vahel küll nii kange kihutamisi peale, et võtmed kipuvad parandamispaika maha jääma. Kui proovisõit tehtud, saavad need ikka kokku korjatud.

Vähemalt kord kuus teevad bussijuhid kooliringi, sõidutavad lapsi kooli ja pärast koju tagasi. Vellu Veissmann teab, et Pärnu rajooni kõige viisakamad õpilased käivad Metsapöole 8-kl. koolis. Nende suust on sõnad «Tere!», «Head aega!» ja «Aitäh!» kerged tulema. Ka pole karta, et selle kooli lapsed bussiistmel või käetoel mõne augu suuremaks uuristaksid.

Teedel ja tänavatel võiksid lapsed küll hoolikamad ja tähelepanelikumad olla, arvab mees, kes juba kuusteistkümnendat aastat bussirooli keerab. Seda eriti sügiseste vihmaste ilmade ja libeda teega, kui pidurdamine raskem. Ole tee peaks alati õigest kohast minema ja enne tasuks mõelda: kas mul on ikka nii kiire, et pean selle auto eest läbi lipsama.

Bussijuhi tööpäevad venivad varahommikust hilisõhtuni ja kestavad vahel mitu päeva jutti. Seepärast on isa vabad päevad peres alati oodatud. Tihti lähevad isa ja poeg koos kalale. Eriti meeldib Ivarile sõita Vaiste lahe äärde vanaisa juurde. Külavaheteel lubab isa tal autorooli keerata. Ta ei jää hätta auto garaaži ajamisegagi.

Isa kõrval saavad selgeks ka mootori saladused. Nii nagu isa mootori häält kuulates teab, kust viga otsida, Ivar veel ei oska. «Kuid küllap ma sellegi ära õpin,» arvab poiss ise.

Romet ja Rainer

on Pärnu poisid. Nende emad töötavad koos puidukombinaadis «Viisnurk». Kord tuli Rometi ema Raineri emale külla. Ta võttis Rometi kaasa. Siis poisid esimest korda kohtusidki. See oli nii ammu — nad olid alles lasteaialapsed. Nüüd õpib Romet Pärnu 5. 8-kl. Kooli IIIb klassis ja Rainer 2. keskkooli IVb klassis. Nad on suured sõbrad.

Romet käib koolis hommikupoolikul, Rainer õhtupoolikul. Romet elab linna ühes servas, Rainer teises. Sellepärast on neil koolipäevadel raske kokku saada. See-eest laupäeval ja pühapäeval ning koolivaheajal on nad koos.

Igav poistel ei hakka. Neil on hoolealused, kellele kulub palju aega. Rometil toakoer Nublu ja Raineril puudel Tedi. Nublu vaatab hommi-kuti, kas Rometi kõrvad on puhtad. Igaks juhuks limpsab ta need keelega üle. Nubluga on vaja palju mängida ja joosta. Muidu ta on kurb. Tedi on isegi koolis õppinud. Tal on kolm medalit. Tedi on juba kuueaastane, aga vahel käitub nagu kutsikas. Närib kindaid katki ja kui kassi näeb, pistab jooksu. Tõmbab Raineri kasvõi pikali.

Möödunud talvel juhtus Rometiga

ROMET KIKKASE ja RAINER RUNNELIGA
ajas juttu AGNES JÜRGENS
Pildistanud TIIT KOHA

paha lugu. Ta jäi kollatõppe. Keegi ei fohtinud teda nakkushaiglasse vaatama tulla. Aga Rainer käis iga päev Rometi palati akna all. Mõni-

kord võttis ta Tedi kaasa. Kord nägi Romet läbi akna Nublut ja siis oli ta eriti rõõmus. Kui Romet terveks sai, aitas Rainer tal järele õppida.

Vahel on poistel kahju, et nad ei õpi ühes koolis. Kuid nad räägivad teineteisele oma kooli uudiseid. «Siis on tunne, nagu käiksimme kahes koolis korraga,» ütles Rainer.

Romet teab, kuidas Rainer kevadel pioneeriks astus ja missugune oli hüvastijätupidu õpetajaga. Rainer kuulis Rometilt klassiekskursioonist Viljandisse ja kõige huvitavamast oktoobrilaste koondusest. Suvel olid poisid koos Rocca-al-Mare pioneeri-laagris. Sügisel hakkasid nad koguma raha rula ostmiseks.

Enne sünnipäevi on neil salapärased näod. Sõbra jaoks mõeldakse välja kõige suuremat üllatust.

«Aga mõnikord me läheme tülili,» ütles Romet.

«Siis me ei räägi teineteisega,» lisas Rainer.

«Kaua ei saa nii olla. Igav hakkab,» teadis Romet.

«Ja igatpidi on halb, kui sõpra lähedal ei ole,» sõnas Rainer.

Romet ja Rainer arvasid, et suurte meestena hakkavad nad koos tööle. Praegu ei ole küll veel teada, kel-lena. Romet tahab tuletoorjajaks, Rainer leivavedajaks või looma-arstiks saada. Aega kokku leppida on. Peaasi, et sõprus püsiks.

Kuke laul varahommikul

HELVI JÜRISSON

«ON PÄEVAVARGAD PÕHUS
JA ÕUEPEALNE PRII.
NÜÜD KOSTKU MAAL JA ÕHUS
MU LAUL SIIT: «KIKERIKII!»

MIND KUULAVAD KÕIK AIAD,
PÖLD, NURM JA METSATUKK —
MU VALDUSED ON LAIAD,
MA OLEN ÜLIKUKK.

MUL TIIVUS LENNUTUHING,
ON KOTKAS MINU VEND . . .
NÄE, SIIN ON ÕLEKUIHI,
TA OTSA VIIB MIND LEND.

LAUL, TÕUSE NÜÜD MU PÕUEST,
MU VÕIMUST TEADET VII!»

.....
KUID HOOPIS NAABRIÕUEST
SIIS KOSTIS: «KIKERIKII!»

Koeralugu

JANNO VOLDMA

Piret tuli õuest ja ütles: «Just praegu nägin
suurt karvast koera. Koer tuli minu juurde . . .»
Ema jooksis kööki ja tegi klaasitäie magusat
suhkruvett.

«Joo,» ütles ema, «suhkruvesi aitab ehmatuse
vastu.»

Piret jõi ja jätkas: «See oli vetelpäästekoer.
Ja peremees lubas mul koera silitada.»

Sama laps

LEELO TUNGAL

KES SEE LÖHKUS PORTSELANIST LAMBA!
KES VIIS LIIVAKASTI VANAEMA HAMBAD!

KES SEE TAADI TASKUD KINNI NÖELUS!
KES SEE SOOLA SUHKRU SISSE SÖELUS!

KES SEE MUUKIS LAHTI KAPILINGI!
KES SEE PRUUKIS EMA PIDUKINGI!

KES SEE MÄHKIS PLIIDI ÜMBER NIITI!
KES SEE TEGI VAIBAST RULLBISKVIITI!

KAS SEESAMA PISIKE JA PAIKE
LAPS, KES PRAEGU PÜÜAB PÄIKSELAIKE!
SEE, KES TEATAB: «HAKKAN ELUAJAKS
VÄGA HEAKS JA TARGAKS ÕPETAJAKS!»

Illustreerinud EEVI VALDOV

Aidas

ENO RAUD

Hiir näris aidas viljateri.
Tema juurde tuli kass.
«Ma süön su nüüd ära,» ütles kass hiirele.
«Aga siis sa oled ju paha,» kostis hiir vastu.
«Kuidas ma paha olen?!» ütles kass. «Hiir sööb teri, aga kass sööb hiiri, niisugune on elu seadus.»

Ning ta hüppas hiirele kallale.
Kuid hiir põgenes kassi eest.
«Keegi ei lase ennast vabatahtlikult ära süüa!» hüüdis ta veel üle öla. «Ka see on elu seadus!»
«Vaat kus mõttetark,» pomises kass pahaselt.
«Küll ma sulle näitan!»
Aga hiir oli juba kaugel eemal.

PESAPOST

(Algus «Tähekeses» nr. 1 — 1983)

JAAN RANNAP

Ühel hommikul mürises koolimaja kuuseheki taha kolmest veokist koosnev kolonn. Kõige ees sõitis auto, mille tagumiste rataste kohal asus kogukas metallist vigur. Vigur meenutas hakklihamasina võlli, ainult oli palju kordi suurem. Võlliga auto järel tuli kraana, kraana sabas nii pika kastiga veoauto, et kõrge raudbetoonpost sinna ilusti ära mahtus.

«Lapsed,» ütles õpetaja, kui uksele koputati ja kolm tööriietes meest klassi astusid. «Need onud on meie kooli endised õpilased. Nüüd on nad tublid autojuhid ja kraanajuhid ja traktorijuhid ja kui vaja, siis ka kombainijuhid. Ühesõnaga: mehhanisaatorid. Kui teie iga päev nii hoolega õpite nagu onud väikestena, võivad ka ükskord teist saada mehhanisaatorid.»

See oli väga pidulik kõne. Lapsed juba teadsid, mispärast niisugust kõnet tehakse. Nad hakkasid plaksutama. Onud plaksutasid kaasa. Kas ärevusest, erutusest, külmast või millestki muust õhetasid kõigi kolme näod tugevasti.

«Mina istusin seal,» ütles säärsaabastega onu ja osutas pihkursorutud autojuhimütsiga viimasele pingile, kus nüüd rahutu Paul üksi niheles. «Parem pool.»

Paul nihutas end vaikselt paremale poole.

«Mina istusin samuti seal,» ütles viltidega onu. «Vasakul pool.» Paul nihutas end pingi keskele.

«Aga mina,» susistas kolmas onu, kellel oli eest kaks hammast ära.

«Aga mina . . . aga mina . . . aga mina . . .»

«Sina seisid enamasti nurgas,» tähendas säärsaabastega onu, millele viltidega naaber lisas:

«Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea.»

Õpetajale oli tulnud kõhahoog. «Köh, köh, köh,» köhis õpetaja taskurätti. Aga kui ta köhast lahti sai, siis lausus:

«Masinameeste aeg on kallid. Kas teate, lapsed, mida need onud kohe tegema hakkavad? Nad panevad kurepesa jaoks posti püsti. Kui me üheskoos oleme aidanud toonekurel talve üle elada, siis peame mõtlema ka sellele, mis temast kevadel saab. Mina lähen näitan onudele postipaiga kätte, aga teie püsite ilusti klassis ja vaatate postipanekut aknast.»

See enam kuigi pidulik kõne ei olnud, seepärast ei hakatud ka plaksutama. Rüsinal tormasid lapsed akende alla. Paul tassis kohale õpetaja tooli ja tõstis sellele kummulipööratud prügikasti. Nüüd ulatus ta istudes üle seisjate peade vaatama. Metallist vigur esimesel autol oli puurimiseseade. Kriginal vajus see külmunud maasse. Kraanaauto sõitis püsilillepeenra ja põõsaskirsside vahele ning sirutas noka kuuseheki taha. «Mina tean, mina tean!» hüüdis Paul oma kõrgistmelt. «Nüüd võtab ta posti ja tõstab otsapidi auku.»

Aga siin ta natuke eksis. Kraananokk tõstis pika posti algul muruplatsile. Ja Ruuta ütles:

«Nad peavad toonekurele pesaaluse kohale seadma.»

Nii see oli tõesti. Endised õpilased kinnitasid posti otsa ümber rauast klambrid. Aga vahele kruvisid lauajupid.

«Noh, lapsed, kuidas teile Tooni uus kodu meeldib?» küsis õpetaja, kui masinamehed olid oma autodega minema sõitnud.

«Õudself äge!» hüppas Paul koos oma kõrgistmega põrandale.

«Nagu väike torn.»

«Priima!»

«Üle Euroopa!» kiljusid teised.

Ruuta tegi suu lahti alles siis, kui esimene vaimustus möödas.

«Eks ole ju, õpetaja, me saame nüüd klassiaknast vaadata, kuidas Tooni poegi kasvatab.»

KEVAD

Talvehari oli möödas. Kui päike juba nii kõrgelt käima hakkas, et keskpäeval lauda ette ja külavahetele lumeveelombid sulasid, laskis Ruuta ema toonekure õue jalutama. Ühel päeval ringi kõndides sattus toonekurg kooli õue. Parajasti oli vahetund. Lapsed tervitasid vana tuttavat rõõmsa huilgamisega.

«Vaata, mis siin on!» keksisid nad pesaposti ümber.

Toonekurg ei teinud huilgamisest ja kekslemisest välja. Paistis, et ka uhiuus betoonpost toreda pesaalusega tipus ei avalda talle mõju. Või oli ta lendamisoskuse minetanud? Kui inimesed pikka aega voodis lebavad, peavad nad uuesti käima õppima. Toonekurg oli pikka aega laudas elanud, ainult kahel jalal liikunud, võib-olla pidi tema nüüd uuesti lendama õppima.

Paul otsustas ses asjas abi anda.

«Vaata, Tooni, lendamine käib nii!» Kätega üles-alla vehkides traavis Paul paar korda üle õue. Kui ta teise ringiga otse toonekure suunas tüüris, sirutas lind ootamatult tiibu. Jalad pikalt rippu, hoosuled laiali, tõusis ta paari meetri kõrgusele ja sõudis väljaspoole koolikrunti.

Ruuta sai Pauli peale pahaseks.

«Nüüd hirmutasid Tooni pesa juurest ära!»

Paul oli hoopis teisel arvamisel.

«Vastupidi! Mina tuletasin talle lendamise meelde.» Ja pannud parema käelaba pea kohal tiivikuna pöörlema, hakkas Paul mööda õue pöriseva, karjudes kõigest kõrist:

«Paul Kutniku kõrgema järgu lennukool! Uute õpilaste vastuvõtmine kaks korda päevas!»

Toonekurg Tooni kõndis sel ajal juba lautade taga rohumaal. Aeg-ajalt tegi ta väikesi lende. Näis, nagu oleks ta tõesti ametis millegi ammuunustatu meeldetuletamisega. Ta ei usaldanud veel kõrgele tõusta. Kuid järk-järgult venisid lennukaared pikemaks, kandes toonekurge järjest kaugemale karjalautadest, metallikolksatusi puistavast töökojast, kaalumajast ja valgest väikesest ehitisest, mis sumises nagu suur mesi-puu.

Sellel öhtul ta lauta tagasi ei tulnudki.

(Järgneb)

Kord rändasid kass ja poni üheskoos Lissaboni linna. Ühel päeval viis tee neid üle kivise mäekühmu, kus kasvas üksik kõver pooleldi kuivanud tamarindipuu.

Kassi nimi oli Lisetta, aga ponil polnudki nime. Kui ta sündis, oli talle kogemata unustatud nimi panna ja nüüd oli juba hilja seda teha. Seepärast sattus ta küll tihti piinlikesse olukordadesse, kuid sinna polnud midagi parata. Kass Lisetta kutsus teda lihtsalt poniks.

Tegelikult oleks poni tahtnud, et ta nimi oleks olnud Bonifacius. Aga et talle ei olnud seda nime pandud, ei hakanud ta ennast võõra nimega ehtima. Ta elas meelsamini ilma nimeta. Poni läks Lissaboni linna külastama oma venda, kes töötas ühes saeveskis. Lisetta aga mõtles üles otsida oma õelapsed, kes pidid tegutsema kusagil söögimajas.

«Hah!» hüüatas äkki kass Lisetta.

Ta vupsas teelt kõrvale ja ronis künnete krabinal poolkuivanud tamarindipuu otsa. Üksikud kuumusest kaardu tõmbunud lehed varjasid teda vaevalt.

Poni märkas, et eemalt mööda heledaks pleekinud teed läheneb aeglaselt lonkides suur must koerakolakas.

Poni seisatas ja teeskles üllatust.

«Nonoh, Lisetta, miks sa puu otsa ronisid! Ega sa ometi kardad!»

Ta teadis väga hästi, et kõik kassid, või vähemalt suurem osa nendest kardavad hullupööra koeri. Aga ta tahtis teekaaslast narrida.

«E-e-ei . . .» venitas Lisetta, «ei saa just öelda, et ma kardaksin . . . Tahtsin vaadata, kas Lissabon on veel kaugel.»

Poni muheles omaette ja ütles:

«Tule alla ja lähme edasi. Pean enne pimedat linna jõudma, muidu pannakse saeveski värav kinni ja ma ei saagi täna vennaga kokku . . .»

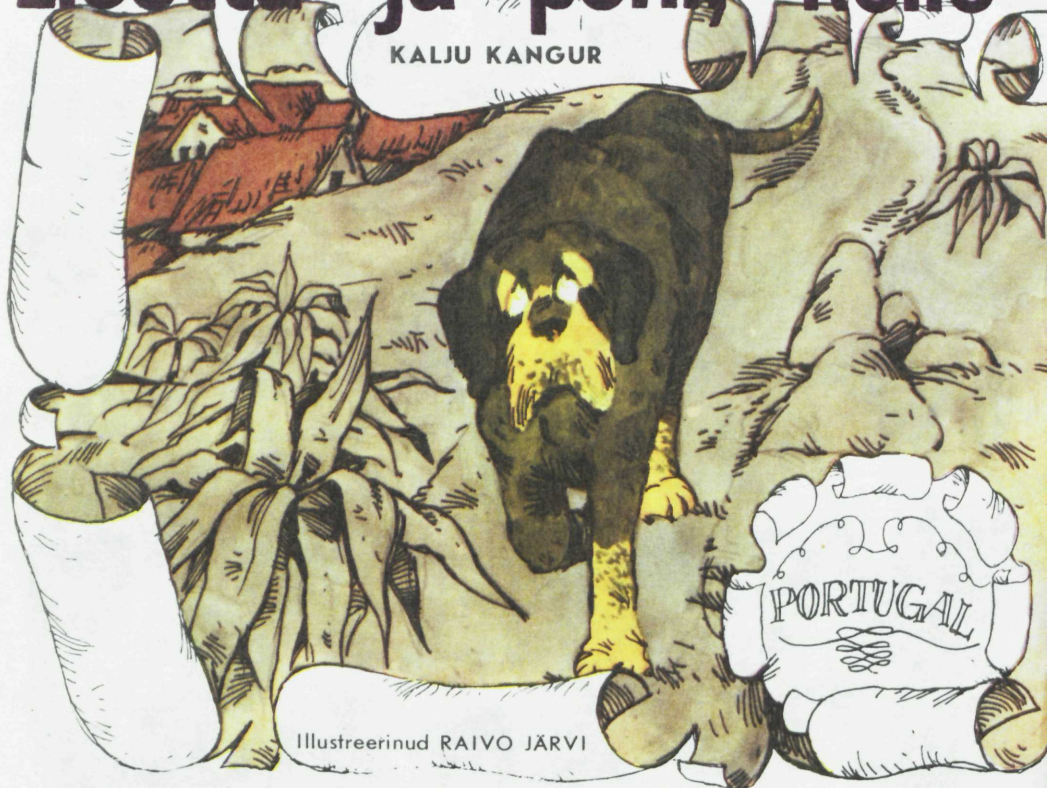
«Kui lubad . . . ee-ee . . .» ütles Lisetta, «siis ma puhkan siin veel natuke.

Sina mine seni tasapisi edasi.»

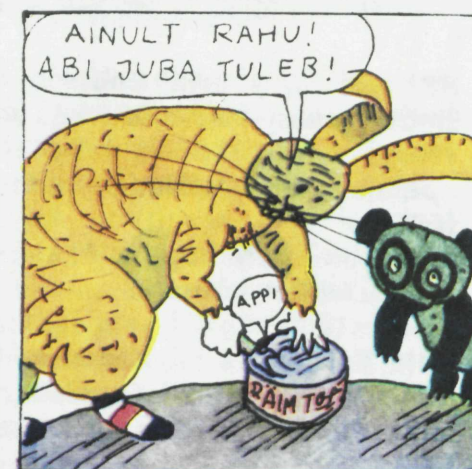
Poni nägi, et tamarindipuu vilets latv vaevalt kass Lisetta koera eest varjab. Ta rääkis nüüd teekaaslasele, mida neil oleks praeguses olukorras kõige targem teha.

Lisetta ja poni, kelle

KALJU KANGUR

Joonistanud PRIIT PÄRN

nimi polnud Bonifacius

Lisetta ronis kõheldes puu otsast alla.

Tõusnud teed mööda mäkke, silmas koer kinguharjal poni, kelle seljas ratsutas keegi, nägu kõrre ja ligipääsmatu.

«Häh, tere!» ütles koerakolakas ja nuusutas õhku. «Ega sa, poni, pole siin läheduses mõnda kassi näinud!»

Poni tundis alati suurt vastumeelsust valetamise ees. Seepärast ei saanud ta otsesõnu öelda, et pole kassi näinud.

«Mulle paistis, et hiljuti istus üks kass selle tamarindi otsas.»

«Seda ma arvasin,» ütles koerakolakas. «Tundsin seda lõhnast.»

Koer läks tamarindipuu alla, käis ümber puu ja uuris tähelepanelikult selle armetut lehestikku.

«Pole siin kedagi näha,» ütles ta.

«Siis ta on seal nähtavasti vahepeal alla lipsanud,» arvas poni.

«Seda mõtlen minagi,» nõustus koer ja tuli teele tagasi. «Minul, tead sa, on kutsikast saadik vastupandamatu himu igal reedel natuke kakelda...»

Kõige meelsamini ma kaklen kassidega, sest need kardavad mind ja jooksevad eest ära. Siis pole mul tarvis kaklema hakatagi, sest ega ma tegelikult päriselt kakelda tahagi, saad sa minust aru...»

Ta nuusutas uuesti õhku.

«Aga, poni...» küsis ta siis, «kellega sa seal praegu õieti ratsutad!»

«Tsst!» sosistas poni. «See on ülitähtis Kastilia hertsoginna Kastruletta...»

«Hm, seda ma arvasin,» ühmas koerakolakas. «Ta lõhnab just sedamoodi... Ja natuke kasside järgi ka...»

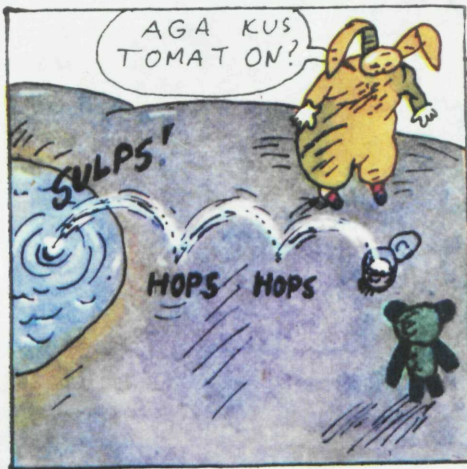
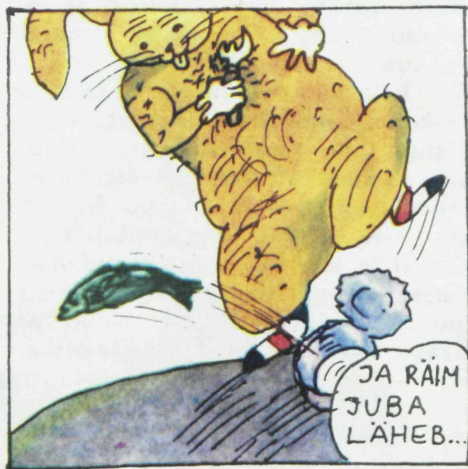
Ühest küljest, mõtles ta, on see hertsoginna väga kassi moodi.

Aga teisest küljest, ma pole seni veel näinud kassi, kes ratsutaks poniga...»

«Hm,» kaalus ta olukorda, «kui hakkab nüüd teda kimbutama, võib tulla sellest terve hulk asjatuid sekeldusi...»

«Noh, hüva...» ütles suur must koerakolakas. «Ma siis lähen...»

Ja ta kadus lonkides ning hoolikalt teeääri uurides silmist.

Kõrvavalu

VÄGA VALUS KÕRVAVALU,
ANNAB AINULT TUNNIKS RAHU.
VÄGA VALUS KÕRVAVALU,
ENAM SEDA MA EI TALU.

SANDRA KANGUR,
Pärnu 4. Keskkooli
111b klassi õpilane

Loomad

KOOLITEELE MINA LÄHEN,
KOLMANDASSE KLASSI.
ÜKSKORDUHE ÕPIN PÄHE,
SIIS EI LÄHE SASSI.

KÕIGEST KÕIGE ROHKEM MULLE
MEELDIB ELUS LOODUS.
AINULT ÜHTKI LOOMA POLE
MEILE KOJU TOODUD.

LOHUTAVALT LAUSUB VENNAS:
«SEEGI ON JU MARU,
ET MEIL MARGIALBUMI SEES
ELAB KÜMME KARU.»

ASKO LÖHMUS,
Tartu 2. Keskkooli
111a klassi õpilane

Talvevarud

Kass ja koer vaatasid uudishimu-
likult, kuidas hiireke teri kokku
kannab. Kui hiir töö lõpetas, otsusta-
sid ka nemad talve vastu valmis-
tuda. Kass korjas kalu ja koer konte.
Kõigil oli tööd küllalt.

MAARJA HELME,
Tallinna 9. Keskkooli
1d klassi õpilane

«Kartulipõllul» — joonistanud Tornimäe 8-kl. Kooli õpilane MARGUS BRANDT

«Mängime jalgpalli» — joonistanud Tallinna 46. Keskkooli õpilane JANNO OSSAAR

Minu koolitee

Mina lähen kooli koos ema ja ven-
naga. Ema on minu õpetaja. Meil
tuleb minna jalgsi ja bussiga. Kodu
juures saadavad meid mitu ilustat
kassi. Nad kõnnivad tükk maad koos
meiega. Lõpuks käsutab ema nad
koju tagasi. Möödun veel suurest
puust, mille otsas on kurepesa. Na-
tuke maad edasi näen Kärde rahu-
majakest. Selle katus on ilusast roost.
Sellist kafust pole küll igal majal!
Siis jõuan bussipeatusse. Seal saab
vahel teiste lastega mängida.
Minu koolitee on armas tee!

KARMEN KOOL,
Vaimastvere 8-kl. Kooli
11 klassi õpilane

Kuri nõid ja hea haldjas

Elasid kord ilmas kuri nõid ja hea
haldjas. Nõid elas paksus laanes
oma hurtsikus, haldjas aga lossiaias,
kus õitsesid lilled ja roosid. Nõid
ei sallinud midagi ilusat ja head.
Igal pool tegi ta ainult pahandust.
Tuli ka lossiaeda. Vaatas lilli ja need
näertsid. Lapsed mängisid. Nõid
ajas nad omavahel riidu. Ta läks
mere äärde: merel tõusis torm,
laevad sõitsid karidele, linnud
hukkusid lainetes.

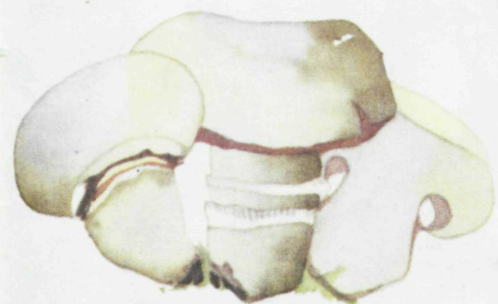
Kui haldjas seda nägi, püüdis ta
kõike parandada. Puudutas võlu-
kepiga lilli, need puhkesid õide.
Lapsed leppisid ära. Laevad purje-
tasid uuesti merele. Linnud ärkasid
ellu. Hea haldjas kutsus kokku kõik
linnud ja loomad. Koos ajasid nad
kurja nõia hurtsikusse tagasi, tema
luua aga põletasid ära. Nüüd ei
pääse nõid enam kurja tegema.

ANU KASK,
Paide 1. Keskkooli
IV klassi õpilane

PIHKANE LIIMIK kasvab kuusikutes. Kübar hallikas- või määrdunudpruun. Jalg tipus valkjas, allpool kollakas. (Pildil keskmine ja parempoolne seen.)

MÄNNILIIMIK kasvab männimetsas. Kübar punapruun, jalg oranž-kollane. (Pildil vasakpoolne seen.) Mõlemad seened on limased ja nõrgalt kleepuvad. Neid seeni võib süüa värskelt, aga võib ka soolata või marineerida.

HAAVAPURAVIK kasvab leht- ja segametsades. Kübar oranž- või tellispruun. Jalg valkjas, soomustega. Süüakse värskelt, kuivatatult või marineeritult.

15

KASEPURAVIK kasvab metsades ja puisniitudel kaskede all. Kübar pruun. Jalg valkjas, hallide, pruunide või mustade soomustega. Seeni võib kohe praadida või kuivatada ja marineerida.

KITSEMAMPEL kasvab kõige sagedamini männikutes. Kübar kollane. Noorel seenel oleks nagu müts peas. Jalg valkjas, kitsa rõngaga. Väga hea söögiseen. Süüakse värskelt või praetuna.

13

VÕISEEN ehk kollariisikas kasvab okas- ja segametsades, eriti kuusikutes. Kübar kollane, sisserullunud servaga. Seeneliha ja -mahl valged, aga muutuvad õhu käes kohe kollaseks. Seen toorelt nõrgalt mürgine, seepärast tuleb kupatada. Neid seeni võib soolata, hapendada, marineerida.

KUUSERIISIKAS kasvab okas- ja segametsades, eriti kuusikutes. Seen oranžpunane või roosakas. Väga maitsev. Võib kasutada värskelt, aga ka soolatult või marineeritult.

11

KASERIISIKAS kasvab kõige meelsamini kaskede all. Ilusa roosa kübara serv keerdub sissepoole. Jalg on roosakas. Toores seen on põletavalt kibe ja nõrgalt mürgine, seepärast tuleb seeni enne tarvitamist kupatada (vees keeta).

PILVIKUID on palju: mäge pilvik, kollane pilvik, kasepilvik. Sellel pildil on ere pilvik. Kasvab kõikides metsades. Kübar põhiliselt punane või pruun. Seenel on tugevat heeringat meenutavat lõhna. Hea söögiseen. Süüakse värskelt ja soolatult.

9

KÄNNUMAMPEL on väga levinud seen. Kasvab lehtpuude kändudel pöösjalt. Kübar pruunikas, kuivalt kollane. Jalg tipus valkjas-, alt tumepruun. Võib kasutada värskelt, soolatult, kuivatatult.

LINNAŠAMPINJON esineb linna haljasaladel ja parkides, ning küllap seepärast ka selline nimi. Kübar valge, vahel laiguline ja muutub katsumisel kollaseks. Seene jalg on valge, kahe rõngaga. Väga maitsev seen, võib süüa ka värskelt.

3

SAFRANSIRMİK kasvab okasmetsades, eriti kuusikutes. Kübar hallikaspruun suurte tumepruunike soomustega, keskest tumepruun ja soomusteta. Selle seene võib kohe ära praadida — see tähendab: süüa värskelt. Veel kuivatatakse neid seeni. Maitsev seen, kuid esineb harva.

Lõika käsitööleht rohelisti jooni mööda lahti, voldi punktiirjoonte järgi kokku ja pane leheküljed õigesse järjekorda. Saad endale väikese seeneraamatu.

Joonistanud REGINA LUKK

TINDIK esineb sageli parkides ja haljasaladel. Kübar valge, pruunikate soomustega. Jalal kitsas rõngas. Korjatakse ainult noori seeni. Ja neid praetakse kohe.

HOBUEINIK kasvab liivastes männikutes, eriti metsateedel. Hea söögiseen. Võib kohe praadida, aga ka soolata või marineerida. Sellel seenel on nii kübar kui jalg kollased.

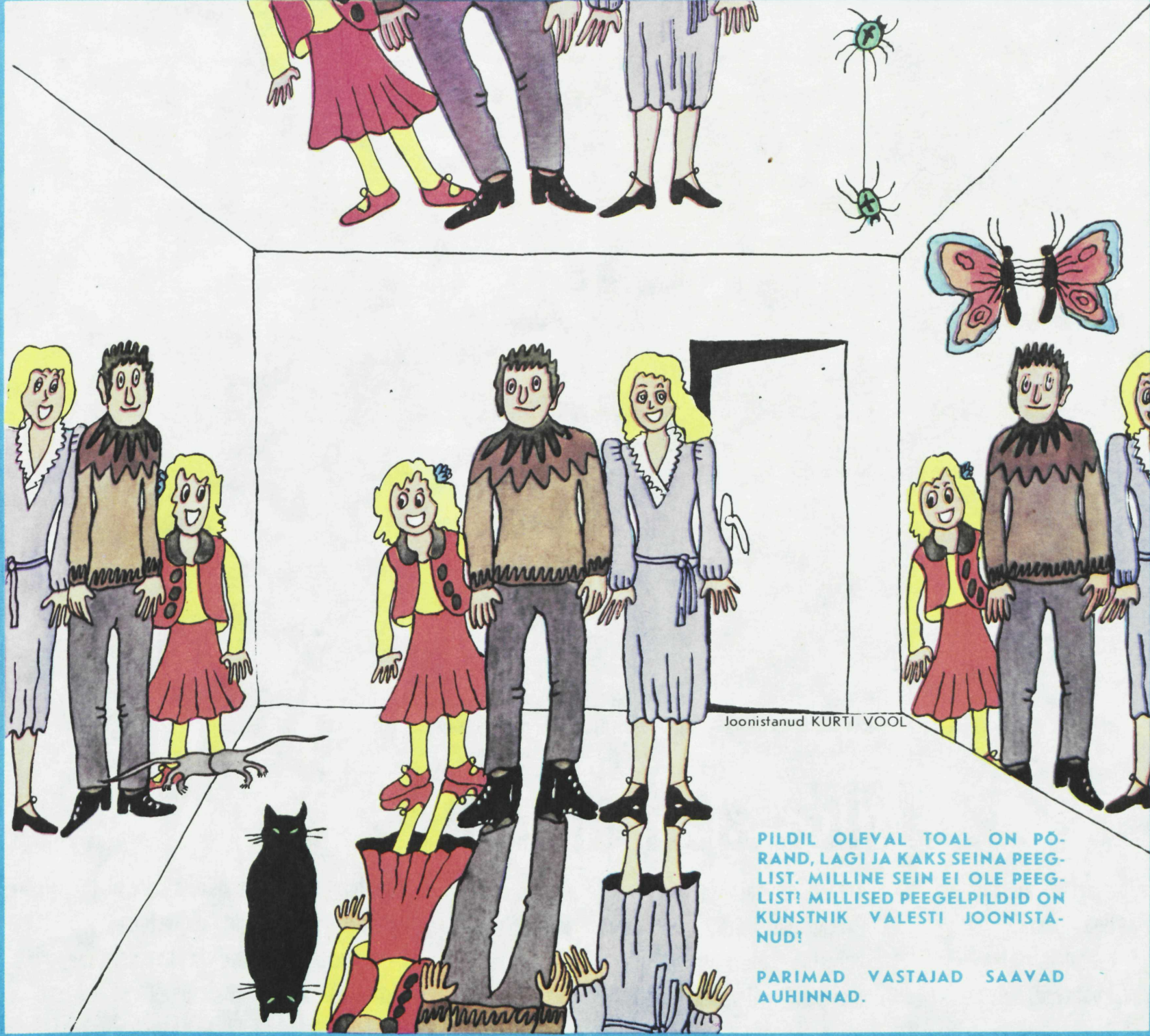
7

KIYIPURAVİK on kõigis meie metsades väga sageli esinev seen. Tema suur kübar on hele- kuni tumepruun. Jalg valge või pruunikas. Väga maitsev söögiseen. Kasutatakse värskelt või kuivatatult.

KUKESEEN kasvab okas-, leht- ja segametsades. Värvilt kollane, ka seeneliha kahvatukollane. Sellel seenel on puuvilja lõhn. Hea söögiseen. Maitse toorelt kibe. Kukeseeni praetakse tavaliselt võis.

5

Joonistanud KURTI VOOL

PILDIL OLEVAL TOAL ON PÖ-
RÄND, LAGI JA KAKS SEINA PEE-
GLIST. MILLINE SEIN EI OLE PEE-
GLIST! MILLISED PEEGLIPILDID ON
KUNSTNIK VALESTI JOONISTA-
NUD!

PARIMAD VASTAJAD SAAVAD
AUHINNAD.

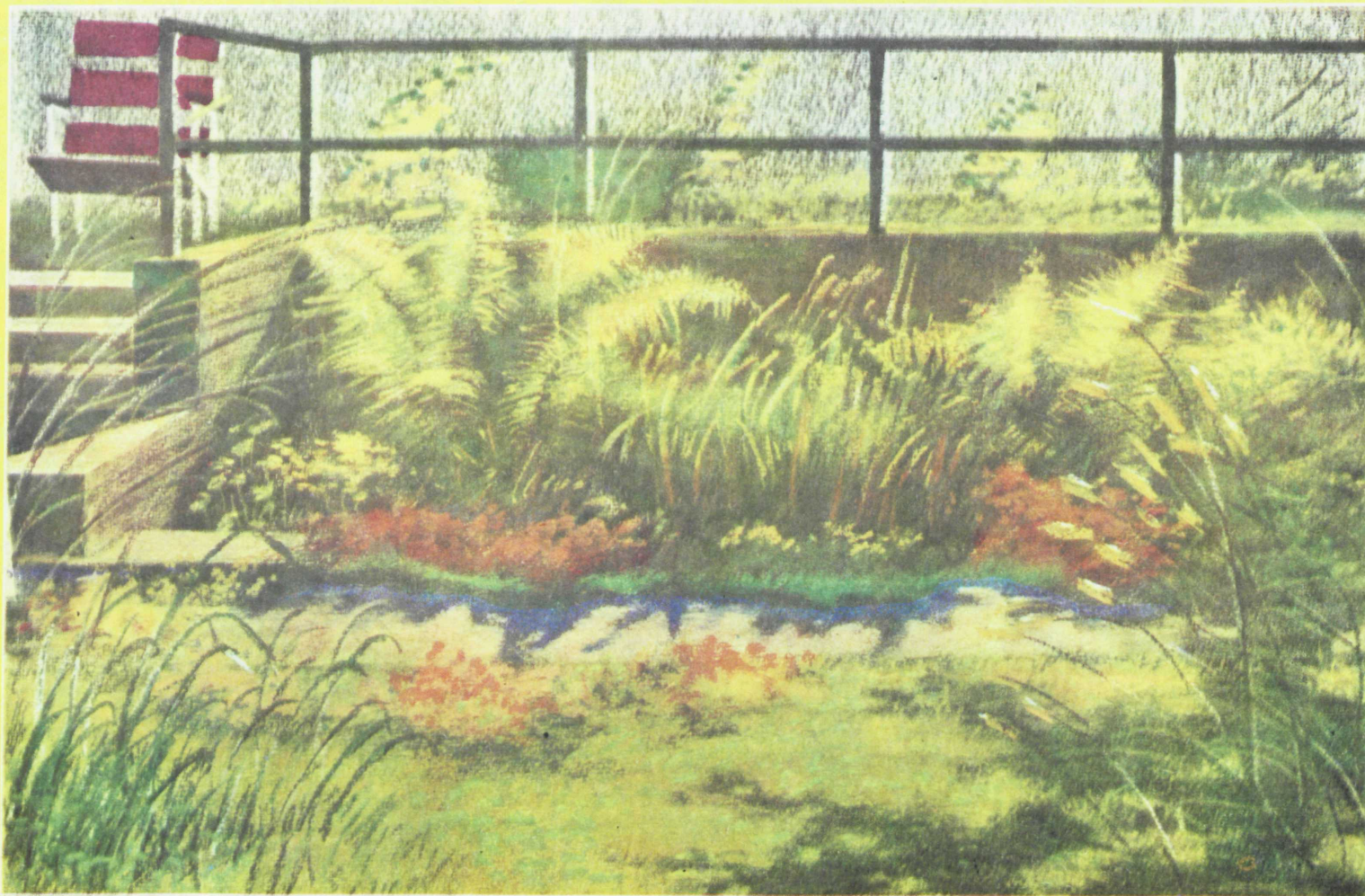
ELKNO Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 10
1983. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse
aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid:
peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja
J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538,
tehniline toimetaja A. Lill 681-496.

Laduda antud 29. 08. 1983. Trükkida antud 16. 09. 1983. Trükkiair 74 500. Oisepaber nr. 1, 60×90/8.
Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingväärtõmmiseid 8,0. MB-05797. Tellimise nr. 3129.
EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel MILJARD KILGI joonistus
«Kolmekesi».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета
Пионерской организации Эстонской ССР «Тяжеке»
(«Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один
раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП
Эстонии. Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а.
Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200101, Пярну
маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 лст. листа.
Тираж 74 500. Заказ 3129.

REIN TAMMIKU pildi «Koduaed» juurde kirjutas luuletuse LEELO TUNGAL

Mida aed annab?

Mida kõike aed meile sügisel annab!
Peremees korvi ja kotiga kannab
porgandeid, peete ja kartuleid salve —
las nad seal seisavad, ootavad talve.

Kelder on täis juba tünne ja purke.
Perememm tuleb, toob väikesi kurke,
kuivatab peterselli ja tilli,
vaasi viib viimaseid sügislilli.

Kunstnik saab pintslile kuldseid ja pruune,
ruugeid ja punaseid sügisetoone.
Laps saab siit õunu ja kastanimune,
õhtu eel sügava sügiseune.